

Tarvitaanko rakentamisessa vielä työnjohtajia ?

Jussi Mattila
Toimitusjohtaja
Suomen Betoniyhdistys ry
jussi.mattila@betoniyhdistys.fi

Rakennustyömailla toimivien mestareiden eli nykykielellä työnjohtajien asioista on viime vuosina ollut pinnalla erityisesti alan koulutus – tai sen puute. Rakennusmestarikoulutushan päätettiin lopettaa 1990-luvulla. Kovan väennön seurauksena koulutus saatiin lopulta uudelleen käyntiin vasta pari vuotta sitten. Tästä huolimatta työnjohtajista voi arvata olevan melkoinen pula, kun suurten ikäluokkien joukkoeläköityminen on parhaillaan täydessä vauhdissa.

Rakennusalan työnjohtoa voi tarkastella myös Tilastokeskuksen työvoimasta keräämien tietojen avulla. Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2007 rakennusalan työvoimasta 9,9 % kuului kategoriaan johtajat ja asiantuntijat. Nämä henkilöt lienevät käytännössä valtaosin erilaisia työnjohtajia.

Vertailun vuoksi vuonna 1995 vastaava luku oli peräti 16,5 %. Työnjohtotehtävissä toimivista oli siis runsaassa vuosikymmenessä sulanut pois peräti 40 %. Työntekijä-työnjohtajasuhde on muuttunut siis viime vuosikymmenen aikana todella merkittävästi.

Itse asiassa tähän muutokseen liittyy myös se, että samana aikana rakennustyömaille on tullut ulkomainen työvoima, joka ei jostain syystä sisälly näihin lukuihin. Ulkomaalaista rakennusalan työvoimaa tiedetään olevan Suomessa nykyään noin 40.000 henkeä, eli noin viidesosa rakennusalan koko työvoimasta.

Otaksuttavaa on, että ulkomaalainen työvoima on voimakkaasti työntekijäpainottunutta. Johtajien ja asiantuntijoiden osuus on tässä ryhmässä pienempi kuin kantaväestöä edustavissa rakentajissa. Ulkomaalainen työvoima pudottanee siten työnjohtajien osuuden todellisuudessa kahdeksan prosentin paikkeille koko rakennusalan työvoimasta.

Samaan aikaan rakentamisessa on tapahtunut myös muita merkittäviä työnjohtoon vaikuttavia muutoksia. Näitä ovat muun muassa rakennushankkeiden toteutuksen pirstaloituminen yhä useampiin ali- ja sivu-urakoihin, rakentamisen merkittävä monimutkaistuminen, teknisesti vaativan korjaustöminnan yleistyminen sekä ammattinsa tarkoitetun koulutuksen saaneen työntekijäkunnan osuuden pieneneminen. Nämä kaikki ovat tekijöitä, jotka lisäävät työnjohtoon tarvetta, sekä määrällisesti että

työnjohtajien ammattitaidolle asetettavien vaatimusten suhteen.

Asiaa näiltä kanteilta tarkastellessaan ei voi välttyä pohtimasta, mikä suhde työnjohtajien osuuden näinkin dramaattisella alenemisella on rakennus- alalla käytännössä jatkuvasti vellovaan laatu- keskusteluun.

Rakentamisen laadun suhteenhan ns. suuret asiat ovat yleensä kohtuullisen hyvässä kunnossa. Rakennukset eivät sorru eivätkä uudet rakennukset ole muutenkaan käyttökelvottomia kuin äärimmäisissä poikkeustapauksissa.

Oman käsitykseni mukaan ylivoimainen valtaosa moninaisista laatu- puutteista on kaikenlaisia kiusallisia pikkuvikoja sekä erilaista viimeistelytaidon puutetta, joista tosin seuraa joskus suurempia ongelmia. Tulee mieleen, kuinkahan suurelta osin nämä laatu- puutteet johtuvat siitä, että työntekijöitä ei ole ehditty opastaa riittävän tarkoin monituisiin työtehtäviinsä - samalla varmistuen myös siitä, että annettuja ohjeita oikeasti myös noudatetaan. Työnjohtoon määrän palauttaminen edes lähelle 1990 -luvun puolivälin tasoa voisi johtaa rakentamisen laatu- keskustelun laantumiseen ja asiakas- tyytyväisyyden selkeään parantumiseen.

P.S. – Ai mistä Linnunlaulun seisakkeelta?

Linnunlaulu sijaitsee radan varressa likimain Pasilan ja Helsingin rautatieasemien puolivälissä. Tämä rataosa lienee Suomen ruuhkaisin ja siksi Linnunlaulun kohdalla junat vartoavat joskus hyvän tovin – parhaimmillaan yli puolikin tuntia. Siksi merkittävä osa tästäkin jutusta on ideoitu Linnunlaulun virtuaaliseisakkeella, kun matkustajia ei junasta poiskaan päästetä. Kyllä kävellen olisi joskus ollut paljon nopeammin perillä!

kolumni

Linnunlaulun seisakkeelta